

Capitolul 2.

Sistemul serviciilor publice din economia națională

2.1 Conceptul de sistem de servicii publice și caracteristicile generale ale acestuia

Conceptul de sistem este de dată relativ recentă și poate fi definit ca un ansamblu de elemente corelate între ele prin diverse forme de interacțiune și interdependență. O universitate, un spital, o ființă, o carte etc. constituie exemple de sisteme, adică mulțimi de persoane, obiecte, procese etc. asamblate, organizate după anumite principii.

Deși asupra conceptului de sistem se poartă încă discuții, acesta poate fi definit (caracterizat) dacă sunt îndeplinite următoarele condiții: este un ansamblu de elemente (entități) interdependente; este delimitat de un domeniu care-l diferențiază de mediul exterior; este în general interdependent cu mediul prin tipul intrărilor dinspre mediu și ieșirilor către mediu; funcționează conform unei (unor) finalități cunoscute sub denumirea de obiective sau misiuni; satisface niște restricții sau valori limită. Noțiunea de sistem este foarte generală. Atât bunurile materiale, cât și ființele pot fi abordate prin prisma concepției sistemice, înregistrându-se următoarele două mari grupe de sisteme: neînsuflețite (tehnice); vii.

Acea parte a unui sistem care, considerată ca atare, întrunește condițiile de definire a sistemului, poartă denumirea de *subsistem*.

Caracteristica se definește ca fiind o însușire comună a tuturor elementelor (subsistemelor) sistemului ale cărei valori diferă de la o unitate la alta sau de la un grup la altul.

Caracteristicile generale ale sistemului serviciilor publice

Sistemele, indiferent de natura lor, prezintă anumite caracteristici, între care amintim:

Structura sistemului care reflectă modul de organizare a acestuia, respectiv descrierea subsistemelor și a relațiilor ce se stabilesc între ele.

Eficacitatea arată gradul de satisfacere a finalității sistemului.

Eficiența arată raportul matematic dintre rezultatele (realizările) sistemului și consumul de resurse ocazionat de funcționarea sistemului.

Robustețea este proprietatea sistemului de a funcționa normal în condițiile prezenței unor perturbații generate de mediul exterior, în limita unor restricții.

Ultrafiabilitatea este definită ca fiind acea capacitate a sistemului de a-și menține eficacitatea în condițiile în care o parte din structura acestuia își pierde funcționalitatea (se defectează).

Adaptabilitatea este proprietatea de a modifica automat funcționalitatea și/structura în vederea menținerii (maximizarea) eficacității (eficienței) în condițiile unui mediu variabil (turbulent).

Autoadaptarea este proprietatea sistemului de a acumula experiență și de a o folosi pentru creșterea eficienței și sau eficacității cu care funcționează.

Interdependența se definește prin faptul că cel puțin o ieșire a unui sistem poate fi utilizată ca intrare a altui sistem, cel puțin la nivelul unor fluxuri de informații. Interdependența presupune, în primul rând, anumite legături între sisteme.

Interoperativitatea este definită ca fiind acea proprietate ca mai multe sisteme interconectate să funcționeze ca un sistem unic.

Sinergia este acea capacitate a elementelor și/sau subsistemelor unui ansamblu interconectat și interoperabil, de a produce mai mult împreună decât separat.

Sinergia poate fi realizată în condițiile în care există:

- ◆ compatibilitate între obiectivele sistemelor;
- ◆ posibilitatea utilizării în comun a unor resurse.

Principalele deosebiri dintre bunuri și servicii

BUNURI	SERVICII
1. Caracter material	Imateriale
2. Stocabile	Nestocabile
3. Pot fi analizate înainte de a fi cumpărate	Nu există înainte de cumpărare Nu pot fi revândute
4. Pot fi revândute	Nu se transferă
5. Transfer de proprietate	Simultaneitate
6. Consumul este precedat de producție	Nu pot fi transportate Se desfășoară în același loc
7. Pot fi transportate	Clientul participă la producție
8. Producția, vânzarea, consumul se desfășoară în locuri diferite	Serviciul nu se exportă, doar sistemul de servicii
9. Doar fabricantul produce	Mult implicat
10. Produsul poate fi exportat	Puțin controlabile
11. Cumpărătorul este puțin implicat	Puțin complexe
12. Controlabile prin standard	Variabilitate mare
13. Complexitate tehnică	
14. Variabilitate-relativ mică	

Identificarea unui serviciu public presupune luarea în considerare a trei elemente.

Elementul material: serviciul public este, în primul rând, o activitate de interes general.

Elementul voluntarist, adică intenția puterilor publice. Nu va exista un serviciu public decât dacă puterile publice (autorități naționale sau locale) și-au manifestat intenția de a-și asuma o activitate de interes general.

Elementul formal. Regulile aplicabile în mod normal activităților de servicii publice provin din acel regim juridic căruia îi este supusă activitatea de interes general în cauză.

2.2. Tipologia serviciilor publice

1. După natura serviciilor publice se disting: servicii publice administrative (SPA) și servicii publice industriale și comerciale (SPIC).

2. După modul în care se realizează interesul general, deosebim:

- a) servicii publice al căror scop este satisfacerea directă și individuală a cetățenilor;*
- b) servicii publice care oferă avantaje particularilor în mod indirect;*
- c) servicii publice destinate colectivității în ansamblu.*

3. După raporturile cu serviciile private, putem remarca:

- a) servicii monopolizate;*
- b) servicii pe care administrația publică le exercită în paralel cu persoane autorizate;*
- c) servicii publice exercitate de persoane private, autorizate sub controlul unei autorități a administrației publice.*

4. Din punct de vedere al delegării lor.

- a) servicii publice cu caracter exclusiv administrativ pe care autoritățile publice nu le pot încredința altor persoane (protecția civilă, autoritatea tutelară, starea civilă);*
- b) servicii publice care pot fi delegate altor persoane (salubritate, ecarisaj, iluminatul stradal, deratizare).*

5. Din punct de vedere al importanței sociale:

- a) servicii publice vitale (alimentare cu apă, canalizare, termoficare);*
- b) servicii publice facultative (amenajare parcuri și locuri de distracții, centre de informare) etc.*

6. În raport cu colectivitățile publice de care depind, distingem:

a) *Servicii publice interne și extrateritoriale*, într-o manieră generală, toate serviciile sunt în cadrul geografic al statului, dar sunt unele care se prelungesc în exterior (de exemplu: afacerile externe au o administrație centrală și organe și agenți în exterior, serviciul marină-aviație, care se execută în afara granițelor).

b) *Serviciile civile și cele militare*. Cele din urmă sunt supuse unei discipline foarte stricte, organizate și conduse după reguli care, parțial, le sunt proprii. În multe țări ele dispun, chiar în timp de pace, de puterea de rechiziție a oamenilor obligați să petreacă un anumit timp sub drapel și de anumite puteri de rechiziție a bunurilor.

7. După gradul de cuprindere, distingem:

a) *servicii de importanță națională*, organizate la scara întregului teritoriu;

b) *servicii locale*, organizate la scara colectivităților teritoriale județene, municipale, orașenești sau comunale

8. În practica internațională se utilizează clasificarea bunurilor și serviciilor după natura acestora, modul de folosire, procesul tehnologic, organizare și finanțare, acțiune cunoscută sub denumirea de Clasificarea-Activităților din Economia Națională (CAEN).

Din acest punct de vedere, serviciile publice sunt încadrate pe secțiuni, subsecțiuni, diviziuni, grupe și clase, după cum urmează:

75 *Administrație publică și apărare; asistență socială obligatorie*

751 Administrație generală

7511 Activități de administrație generală

7512 Administrarea activității organismelor care acționează în domeniul îngrijirii sănătății, învățământului, culturii și al altor activități sociale, cu excepția asistenței sociale obligatorii

7513 Administrarea și susținerea activităților economice

7514 Activități auxiliare pentru guvern

7515 Administrarea activităților pentru protecția mediului înconjurător

752 Servicii pentru societate

7521 Activități de afaceri externe

7522 Activități de apărare națională

7523 Activități de justiție

7524 Activități de ordine publică

7525 Activități de protecție civilă

753 Activități de protecție socială obligatorie

7531 Activități de protecție socială obligatorie (exclusiv ajutoarele pentru șomaj)

7532 Gestionarea fondului de șomaj

ÎNVĂȚĂMÂNT

80 Învățământ

801 Învățământ preșcolar și primar

8021 Învățământ gimnazial

8022 Învățământ liceal

8023 Învățământ profesional

8024 Învățământ postliceal

803 Învățământ superior

8031 Învățământ superior

8032 Învățământ postuniversitar și de doctorat

SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ

85 Sănătate și asistență socială

851 Activități referitoare la activitatea umană

8511 Activități de asistență spitalicească și sanatorială

8512 Activități de asistență medicală ambulatorie

8513 Activități de asistență stomatologică

8514 Alte activități-de asistență medicală

852. Activități veterinare

8520 Activități veterinare

853 Asistență socială

8531 Activități de asistență socială cu cazare

8532 Activități de asistență socială fără cazare

ALTE ACTIVITĂȚI DE SERVICII COLECTIVE, SOCIALE ȘI PERSONALE

90 Asanarea și îndepărtarea gunoaielor, salubritatea și activități similare

900 Asanarea și îndepărtarea gunoaielor; salubritate și activități similare

9000 Asanarea și îndepărtarea gunoaielor; salubritate și activități similare

91 Activități sociative diverse

911 Activități ale organizațiilor economice și patronale

9111 Activități ale organizațiilor .economice și patronale

9112 Activități ale organizațiilor profesionale

912 Activități ale sindicatelor salariaților

9120 Activități ale sindicatelor salariaților

913 Alte activități asociative

9131 Activități ale organizațiilor religioase

9132 Activități ale organizațiilor politice

9133 Alte activități asociative

92 Activități recreative, culturale și sportive

921 Activități cinematografice și video

- 9211 Producție de filme cinematografice și video
- 9212 Distribuție de filme cinematografice și video
- 9213 Proiecte de filme cinematografice

922 Activități de radio și televiziune

- 9220 Activități de radio și televiziune

923 Activități de spectacole

- 9231 Activități de artă și spectacole
- 9232 Activități de gestionare a sălilor de spectacol
- 9233 Alte activități de spectacole

924 Activități ale agenților de presă

- 9240 Activități ale agenților de presă

925 Activități ale bibliotecilor, arhivelor, muzeelor și alte activități culturale

- 9251 Activități ale bibliotecilor și arhivelor
- 9252 Activități ale muzeelor, conservarea monumentelor și clădirilor istorice
- 9253 Activități ale grădinilor botanice și zoologice și ale rezervațiilor naturale

926 Activități sportive

- 9261 Activități ale bazelor sportive
- 9262 Alte activități sportive

927 Alte activități recreative

- 9271 Jocuri de noroc
- 9272 Parcuri de recreații și plaje
- 9273 Alte activități recreative

93 Alte activități de servicii pentru persoane fizice

930 Alte activități de servicii pentru persoane fizice

- 9301 Spălarea, curățarea și vopsirea textilelor și blănurilor
- 9302 Coafura și alte activități de înfrumusețare
- 9303 Activități de pompe funebre și similare
- 9304 Activități de întreținere corporală
- 9305 Alte activități de servicii pentru persoane fizice

ACTIVITĂȚI ALE PERSONALULUI ANGAJAT ÎN GOSPODĂRU PERSONALE

94 Activități ale personalului angajat în gospodării personale

950 Activități ale personalului angajat în gospodării personale

9500 Activități ale personalului angajat în gospodării
personale

ACTIVITĂȚI ALE ORGANIZAȚIILOR ȘI ORGANISMELOR EXTRATERITORIALE

99 Activități ale organizațiilor și organismelor extrateritoriale

990 Activități ale organizațiilor și organismelor extrateritoriale

9900 Activități ale organizațiilor și organismelor
extrateritoriale

2.3. Serviciile publice centrale și locale din România

Administrația publică din România este structurată pe două mari nivele:

- **administrația publică de stat**, care poate presta servicii publice centrale sau teritoriale
- **administrația publică locală**

Serviciile publice cu caracter de stat sunt realizate și furnizate de **administrația centrală** și ele au existat în țările române încă înainte de organizarea guvernului ca organ de stat.

2.3.1. Categoriile de instituții prestatoare de servicii publice centrale

Instituțiile publice centrale prestatoare de servicii publice centrale sunt:

Președinția României prin administrația prezidențială;
Guvernul prin aparatul de lucru al Guvernului
Administrația centrală de specialitate prin intermediul ministerelor, autorităților subordonate ministerelor și autorităților autonome.

1. Președinția României - Administrația Prezidențială

Președinția României este o instituție publică care funcționează în baza Constituției, a Decretului Lege nr. 92/1990 și a Legii nr. 114 din 6 iulie 1994 și are ca **scop asigurarea exercitării de către Președintele României a prerogativelor care îi sunt stabilite prin Constituție și prin legi**. Prin instituția „**Președinția României**” în sensul legii, înțelegem serviciile publice aflate la dispoziția Președintelui României, pentru îndeplinirea atribuțiilor sale.

Structura organizatorică a Administrației prezidențiale se prezintă astfel:

Departamentul securității naționale

Departamentul politica externă

Departamentul relații cu autoritățile publice și societatea civilă

Departamentul Comunicare Publică

Departamentul afaceri europene

Departamentul politici economice și sociale

Departamentul reforma instituțională și constituțională

Cancelaria Președintelui

Departamentul politica internă

Departamentul legislativ

Departamentul educație și cercetare

Departamentul cultură, culte și centenar

Departamentul sănătate publică

Departamentul managementul resurselor

Departamentul relația cu românii din afara granițelor

2. Guvernul României

Guvernul României este autoritatea publică a puterii executive, care funcționează în baza votului de încredere acordat de Parlament și care asigură realizarea politicii interne și externe a țării și exercită conducerea generală a administrației publice.

Guvernul are rolul de a asigura funcționarea echilibrată și dezvoltarea sistemului național economic și social, precum și racordarea acestuia la sistemul economic mondial în condițiile promovării intereselor naționale.

Structura organizatorică a Guvernului este formată din:

- aparatul de lucru al primului-ministru;
- Secretariatul General al Guvernului
- departamente și alte asemenea structuri cu atribuții specifice

Structura actualului guvern se prezintă după cum urmează:

Ministerul Afacerilor Externe

Ministerul Afacerilor Interne

Ministerul Agriculturii Și Dezvoltării Rurale

Ministerul Apărării Naționale

Ministerul Culturii

Ministerul Dezvoltării Regionale Și Administrației Publice

Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri

Ministrul Energiei

Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice

Ministerul Finanțelor Publice

Ministerul Fondurilor Europene

Ministerul Justiției

Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor

Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice

Ministerul Comunicațiilor și pentru Societatea Informațională

Ministerul Sănătății

Ministerul Tineretului și Sportului

Ministerul Transporturilor

Ministerul pentru Consultare Publică și Dialog Civic

Departamentul pentru Relația cu Parlamentul

Departamentul de Politici pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni

2.3.2. Categoriile de servicii publice locale

Serviciul public este mijlocul administrației prin care se prestează cetățenilor servicii de interes general, în regim de putere politică.

Serviciile publice locale includ:

Servicii publice cu caracter statal

Serviciile comunitare (înființate la nivel local, dar și județean)

Serviciile publice de gospodărire comunală

Alte servicii publice locale (care nu fac parte din categoria serviciilor de gospodărire comunală)

Servicii publice comerciale

Servicii publice pentru activități culturale

1. Serviciile publice cu caracter statal sunt:

serviciul de pază, asigurat de corpul gardienilor publici
serviciul public de protecție civilă
serviciul de autorizare a construcțiilor

2. Serviciile comunitare înființate la nivel local și județean

Serviciile comunitare privind evidența populației

- serviciile publice comunitare locale de evidență a persoanelor
- serviciile comunitare județene de evidență a persoanelor

Serviciile comunitare privind evidența pașapoartelor

Serviciile comunitare pentru situații de urgență

Serviciile comunitare pentru cadastru și agricultură

3. Servicii publice de gospodărire comunală și perspectivă europeană

Servicii publice de gospodărire comunală se organizează și se administrează cu respectarea următoarelor principii:

principiul dezvoltării durabile

principiul autonomiei locale

principiul descentralizării serviciilor publice

principiul responsabilității și legalității

principiul participării și consultării cetățenilor

principiul asocierii intercomunale și al parteneriatului

principiul corelării cerințelor cu resursele

principiul protecției și conservării mediului natural și construit

principiul administrării eficiente a bunurilor din proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale

principiul asigurării mediului concurențial

principiul liberului acces la informații privind aceste servicii publice

4. Alte servicii locale

5. Servicii publice comerciale

Din categoria serviciilor publice comerciale fac parte următoarele servicii:

Organizarea și funcționarea piețelor agroalimentare

Serviciul de exploatare a parcajelor publice

Licențierea transportului privat de călători

Expunerea firmelor și reclamelor publicitare;

Organizarea și funcționarea cimitirelor

Serviciul public de ecarisaj

6. Serviciul public pentru activități culturale

Rezumat

Sistemul poate fi definit ca un ansamblu de elemente corelate între ele prin diverse forme de interacțiune și interdependență.

Caracteristice generale ale sistemului serviciilor publice sunt:

Structura sistemului

Eficacitatea

Eficiența

Robustețea

Ultrafiabilitatea

Adaptabilitatea

Autoadaptarea

Interdependența

Interoperativitatea

Sinergia

Criterii de clasificare a serviciilor publice

După natura serviciilor publice

După modul în care se realizează interesul general

După raporturile cu serviciile private

Din punct de vedere al delegării

După importanța socială

În raport cu colectivitățile publice de care depind

După gradul de cuprindere

După natura serviciilor modul de folosire, procesul tehnologic, organizare și finanțare – Clasificarea Activităților din

Economia Națională (CAEN)

Administrația publică din România este structurată pe două mari nivele:

● **administrația publică de stat**, care poate presta servicii publice centrale sau teritoriale

● **administrația publică locală**

Serviciile publice centrale:

• *Președinția României*

• *Guvernul României*

Servicii publice locale:

- *Servicii publice cu caracter statal*

- *Serviciile comunitare (înființate la nivel local, dar și județean)*

- *Serviciile publice de gospodărire comunală*

- *Alte servicii publice locale (care nu fac parte din categoria serviciilor de gospodărire comunală)*

- *Servicii publice comerciale*

- *Servicii publice pentru activități culturale*

Teme de discuție:

Caracteristicile sistemului serviciilor publice
Clasificarea Activităților din Economia Națională
Instituția Președintelui
Structura Guvernului României
Serviciile publice locale